

Na de opheffing van de loodsdiensten op de rivieren, zou het werk van de binnenloodsen in de havens voortaan verricht worden door havenloodsen. In een vergadering van de Gemeenteraad op 12 april 1860 werd besloten tot oprichting van een havenloodsdienst⁵²). De Gemeente zou bij deze dienst niet geldelijk betrokken zijn.

Aanvankelijk werden zes loodsen aangesteld. Zij mochten bij hun aanstelling niet jonger dan 23 en niet ouder dan 45 jaar zijn. Kennis van lezen en schrijven werd verlangd en bekendheid met de diepte van de havens en de rivier bij de stad. In de raadsvergadering werd uitvoerig besproken, dat ook als eis gesteld moest worden, dat de havenloodsen bekend zouden zijn met het manoeuvreren van de schepen. Aan het hoofd van de loodsen zou een commissaris staan. Tot 1920 was steeds de havenmeester van de stad tijdelijk belast met die functie.

Het gebied, waar de loodsen dienst deden, was in 1860 beperkt tot de rivier voor de stad en de oude stadsdriehoek, het Boerengat, de Zalmhaven, de Veerhaven en de later gedempte Westerhaven. Zonodig mochten zij ook hun dienst verlenen naar de sleephellingen van Schoonderloo en naar de overzijde van de rivier, waar een sleephelling was ter plaatse van de westzijde van het latere Noordereiland en waar de Fabriek der Nederlandsche Stoombootmaatschappij de voorganger was van de latere Machinefabriek 'Fijenoord'. De tarieven varieerden van f 2,50 tot f 5,00.

In een verordening van 1875⁵³) werd voorgeschreven, wat de onderscheiding van de loodsen zou zijn. Op het vest moest een koperen plaat worden gedragen, waarop vermeld stond: 'Havenloodsdienst Rotterdam'. Om de pet droeg men een groen-witgroene band.

Op 22 mei 1890 verscheen een nieuwe verordening⁵⁴). Nieuw aan te stellen loodsen moesten eerst als adspirant-havenloods in dienst zijn geweest. Zij kregen een aanstelling voor een beperkte tijd. Tijdens hun dienst droegen zij dezelfde koperen plaat en uniformpet als de havenloodsen. Werd voorheen slechts verlangd, dat men in de stad woonde, thans werd ieder verplicht zijn adres zoveel mogelijk in de nabijheid van het havenkantoor te hebben. De Haven- en Loodsdienst was gevestigd in het gebouw Leuehaven 245, dat in de oorlogsdagen van mei 1940 verloren ging.

Volgens de verordening aanvaardde de Gemeente geen verant-